TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 09.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	**Plan ve Bütçe**
Tarih: **12-11-2026**	Esas No: **2/4037**

[illegible]
[illegible]LAR BSK.[illegible]
10 Kasım 2026
No: [illegible]

TBMM
GENEL EVRAK
10 Kasım 2026
No: 981247

GENEL GEREKÇE

Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun biçimde kullanılması demokratik hukuk devletinin, bütçe hakkının ve mali saydamlığın en temel gereğidir. Vatandaşların ödediği vergilerle oluşan kamu bütçesinden gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin; 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinde hüküm altına alınan saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenirlik ve kamuoyu denetimi ilkeleri çerçevesinde açık ihale usulüyle yürütülmesi asıldır. Ancak Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar yapılan iki yüzü aşkın değişiklikle istisna hükümleri sürekli genişletilmiş, temel ihale usulü olması gereken açık ihale usulü geri plana itilerek istisnai alım yöntemleri olağan uygulama haline getirilmiştir.

Kamu ihale sistemindeki önemli bir yapısal tahribat, 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlenen pazarlık usulünün amacı dışında kullanılmasıdır. Kanun koyucu tarafından yalnızca doğal afetler, salgın hastalıklar veya can ve mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen olağanüstü durumlara münhasır olarak öngörülen bu istisnai yöntem; madde metninde yer alan 'yapım tekniği açısından özellik arz eden' ve 'idare tarafından önceden öngörülemeyen olaylar' gibi muğlak ifadeler gerekçe gösterilerek rutin yol, bina, müze, altyapı ve hizmet ihalelerinde ilansız davet aracına dönüştürülmüştür. İlan yapılmaksızın yalnızca idarenin seçtiği belirli isteklilerin davet edildiği bu usul, kamu ihalelerinde maliyetleri yapay biçimde yükseltmekte, nitelikli firmaların rekabet hakkını ortadan kaldırmakta ve bütçe açığı ile enflasyonist baskıyı artırmaktadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesi, 10 uncu maddesinde yer alan kanun önünde eşitlik ilkesi, 160 ıncı maddesinde düzenlenen Sayıştay denetimi ve 167 nci maddesinde devlete yüklenen piyasalarda sağlıklı ve düzenli işlemeyi sağlama ödevi; kamu alımlarında keyfi istisnaların ve ilansız davet usulünün sonlandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda hazırlanan Kanun Teklifi ile; 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda değişiklik yapılarak kamu kurum ve kuruluşlarının özel kanunlara veya istisna hükümlerine dayanarak ticari şirket ve iştiraklerden ihalesiz alım yapmasının engellenmesi, tüm istisna kapsamındaki alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden şeffaf biçimde duyurulması, 21 inci maddenin (b) bendindeki muğlak ifadelerin kaldırılarak pazarlık usulünün yalnızca resmen ilan edilmiş doğal afet ve acil hallerle sınırlandırılması, ihale oturumlarının canlı yayınlanması ve idarelerin yıllık bütçelerinde pazarlık ve doğrudan temin harcamalarına yüzde onluk üst sınır getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine eklenen fıkralar çerçevesinde; kamu kaynaklarının rekabetsiz ve denetimsiz biçimde harcanmasına yol açan istisna uygulamaları sınırlandırılmaktadır. Düzenleme uyarınca, genel veya özel kanunlarda yer alan muafiyet hükümlerine dayanılarak kamu kurumları, vakıflar, dernekler veya bunların sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu ticari şirket ve iştiraklerden açık ihale yapılmaksızın mal, hizmet veya yapım işi temin edilmesi yasaklanmakta; ayrıca istisna kapsamında gerçekleştirilen tüm alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden ilan edilmesi ve sözleşme sonuçlarının kamuoyuna açıklanması zorunlu kılınmaktadır.

MADDE 2- Madde ile, 4734 sayılı Kanunun 5 inci maddesine eklenen fıkralar vasıtasıyla; kamu idarelerinin bir mali yıl içinde pazarlık usulü ve doğrudan temin yoluyla yapacakları alımların toplam tutarının, ilgili idarenin o yılki mal ve hizmet alımı ile yapım işleri bütçe ödeneğinin yüzde onunu aşamayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan tüm ihalelerde teklif açma ve değerlendirme oturumlarının Kurumun resmi internet sitesi üzerinden eş zamanlı ve canlı olarak yayınlanması zorunluluğu getirilerek kamuoyu denetimi güçlendirilmektedir.

MADDE 3- Madde ile, 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile dördüncü fıkrasında değişiklik yapılarak; kamuoyunda davet usulü olarak bilinen ilansız pazarlık ihalelerinin olağan alım yöntemi olarak kullanılmasının önüne geçilmektedir. Madde metnindeki idarelere sınırsız takdir alanı açan muğlak ifadeler çıkarılarak pazarlık usulü yalnızca resmen ilan edilmiş doğal afet, salgın hastalık ve yakın can veya mal kaybı tehlikesi halleriyle sınırlandırılmakta; pazarlık usulüyle yapılacak ihalelerde de en az on gün önceden Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden ön duyuru yapılması ve yeterlik şartlarını sağlayan tüm isteklilerin teklif verebilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

KAMU İHALE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

"Bu Kanun kapsamındaki idareler; özel kanunlarda, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde veya diğer mevzuatta yer alan istisna ve muafiyet hükümlerine dayanarak, kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar, kamu yararına çalışan dernekler, vergi muafiyeti tanınan vakıflar veya bunların doğrudan ya da dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu ticari şirket, işletme ve iştiraklerden bu Kanunda öngörülen açık ihale usulünü uygulamaksızın mal veya hizmet alımı ile yapım işi temin edemez. Doğal afet, savaş ve salgın hastalık hallerinde münhasıran ticari kâr amacı güdülmeksizin yürütülen acil insani yardım ve kan temini faaliyetleri bu hükmün dışındadır.

Devlet güvenliği ve istihbarat hizmetlerine ilişkin gizlilik dereceli alımlar hariç olmak üzere, bu madde veya diğer kanunlardaki istisna hükümleri kapsamında gerçekleştirilecek her türlü mal ve hizmet alımı ile yapım işinin ihale dokümanı, yaklaşık maliyeti, katılan istekliler, sözleşme bedeli ve yüklenici bilgileri Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden eş zamanlı olarak kamuoyunun erişimine açık biçimde yayımlanır ve Sayıştayın uygunluk ve performans denetimine tabidir."

MADDE 2- 4734 sayılı Kanunun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

"İdarelerin bir mali yıl içinde 21 inci maddede düzenlenen pazarlık usulü ve 22 nci maddede düzenlenen doğrudan temin yoluyla gerçekleştirecekleri mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin toplam parasal tutarı; resmi olarak genel hayata etkili afet veya acil durum ilan edilen haller hariç olmak üzere, ilgili idarenin o mali yıl bütçesinde mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için tefrik edilen toplam ödeneğin yüzde onunu aşamaz.

Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede belirtilen eşik değerlerin yarısına eşit veya bu değerleri aşan tüm mal ve hizmet alımları ile yapım işi ihalelerinde, tekliflerin açılması ve değerlendirilmesi oturumları Elektronik Kamu Alımları Platformu ve idarenin resmî internet sitesi üzerinden sesli ve görüntülü olarak canlı yayınlanır. Kanuni şartları oluşmadığı halde açık ihale usulü yerine pazarlık usulüne, doğrudan temine veya istisna hükümlerine başvuran ihale yetkilisi ve ihale komisyonu üyeleri, oluşan kamu zararından müştereken ve müteselsilen sorumludur."

MADDE 3- 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"b) Resmi olarak ilan edilmiş doğal afetler, salgın hastalıklar veya yakın ve somut can ya da mal kaybı tehlikesinin ortaya çıkması üzerine, yalnızca bu tehlikenin bertaraf edilmesi ve acil ihtiyacın karşılanmasıyla sınırlı olmak kaydıyla ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması."

"Bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri kapsamında yapılacak ihalelerde dahi, ivedi müdahale gerektiren ilk yetmiş iki saatlik acil alımlar hariç olmak üzere, ihale tarihinden en az on gün önce Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden ihale duyurusu yapılması zorunludur. Yapılan duyuru üzerine yeterlik kriterlerini sağlayan tüm istekliler davet şartı aranmaksızın ihaleye teklif verebilir ve üçten az geçerli teklif bulunması halinde ihale sonuçlandırılamaz."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.